

της τὰ παρὰ Γάλλοις ἐπικρατοῦντα ἡσπάσατο. Τοῦτο ἀληθές.

δ'. Ὅτι ἐξαίρεσις τοῦ περὶ τελεσιδικίας κανόνος κηθιέρωται αὕτη (ἕως ἐδῶ παραδέχομαι), ὡς τῆς τελεσιδικίας μὴ οὔσης θεωρίας ἀπαρעγκλίτου τοῦ ὀρθοῦ λόγου—τοῦτο ὑπερβολικόν.

ε'. Ὅτι οὐδέποτε δύναται συμβῆναι ὥστε τὸν πολιτικὸν δικαστὴν θιῆαι ζητήματος ἀναγομένου εἰς ἀδίκημα. Τοιαύτην διατύπωσιν δὲν ἔδωκα, εἰπὼν μόνον ὅτι ὁ ποινικὸς δικαστὴς εἶναι ὁ φυσικὸς δικαστὴς τῆς ἀξιοποίνου πράξεως.

ς'. Ὅτι ἔπρεπεν ὁ νομοθέτης νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐστὶ στήριγμα ἀκλόνητον τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων. Τοῦτο ἐρρέθη παρ' ἐμοῦ ἀπαγωγικῶς ὡς δῆθεν συμπέρασμα ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἀποδοκιμαζόμενον, τῆς γνώμης τοῦ κ. Οἰκονομίδου, διότι ἐκ τοῦ προδικαστικοῦ ζητήματος ἔπεται ὅτι τὸ ἅπαξ δικασθὲν ἐν τῇ ποινικῇ δίκῃ ἀρκεῖ, ὅπως μὴ ἐπιβληθῇ ἐκ νέου τοῦ ἀδικήματος ἡ ἀπόδειξις.

ζ'. Ὅτι ἀγνοῶ τὴν διαστολὴν μεταξὺ προκαταρκτικοῦ καὶ προδικαστικοῦ ζητήματος. Ὁ κ. Σαρίπολος ἤδη μὲ παραπέμπει εἰς τοὺς §§ 842 καὶ 843, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς εὗρον τὴν διαφορὰν προκρίματος καὶ καταχρηστικῶς προδικαστικοῦ ζητήματος. Ἐνῶ λοιπὸν περὶ τοῦ καθυπὸ προδικαστικοῦ ζητήματος οὔτε κἀν λαλεῖ, περὶ τοῦ προκαταρκτικοῦ οὔτε ἵχνος ὑπάρχει.

η'. Ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν τὴν Μερλίνιον ἡσπάσατο γνώμην. Τοῦτο ἀληθές.

θ'. Ὅτι ἅπαξ ἐν ἀρθ. 274 ἀνακηρύξας τὴν περὶ τελεσιδικίας ἀρχὴν, μάτην ἐν ἀρθ. 12 ἐξαίρεσιν εἰς ταύτην νομοθετεῖ. Τοῦτο εἶπον τῶνόντι ἀπαγωγικῶς ὡς ἐξαγόμενον πάλιν ἐκ τῆς παρ' ἐμοῦ πολεμουμένης γνώμης τοῦ κ. Οἰκονομίδου. Κατὰ φυσικὸν λόγον ὁ κ. Οἰκονομίδης μόνην τὴν τελεσιδικίαν τοῦ ἀρθ. 274 παραδεχόμενος ἀποκρούει τὸ ἐν ἀρθ. 12 προδικαστικὸν ζήτημα. Ὁ κ. Σαρίπολος ἀναστρέφων ταῦτα ἀποδίδει εἰς ἐμὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. Οἰκονομίδου ἐπιπροσθέτων μάλιστα, ὅτι ἐνέφραξα τὰ ὧτα πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς πειρασμοῦ καὶ ὅτι δεῖ ἀποβύσασθαι τὰ ὧτα, μέγα γὰρ τὸ κωφὴν δυστύχημα, ὅπως ἀκούσω τῶν εἰδότων καὶ μάθω.

Δυστυχῶς ὅλα ταῦτα δὲν ἀποδεικνύουσι πιστὴν ἔκθεσιν τῆς γνώμης ἀντιπάλου. Ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ, ἅμα παραμορφοῦται ἡ πολεμουμένη θεωρία καὶ ἀποδίδονται μάλιστα τὰ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα ἐκείνων, ὅσα πρεσβεύει τις, παύει πᾶσα ἐπιστημονικὴ συζήτησις.

Ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Σαρίπολος, ἂν ἐξακολουθήσῃ αὐτὴν θέλει παραιτηθῇ ἀναμιγνύων προσωπικὰς ἰδιότητας καὶ μάλιστα τοιαύτας, ἃς δὲν ἔδειξα, ὅτι πάσχω, οὐδέποτε κωφεύσας εἰς ὀρθὰς παρατηρήσεις

καὶ πάντοτε μετ' εὐλαβείας μνημονεύσας τὰς γνώμας τῶν ἄλλων. Αἱ ἐν προοιμίῳ διαβεβαιώσεις ἀγάπης οὐδὲν σημαίνουσιν, ὅταν ἔπωνται σκληροὶ λόγοι, διότι ἄλλως θέλομεν καταλήξει εἰς τὸν τρόπον ἄλλου τινος συναδέλφου, ὃν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει ἐνθυμεῖται ὁ κ. Σαρίπολος, πρὸς αὐτὸν εἰπόντος· Ἐγὼ εἶμαι πάντοτε ἀδρόφρων. !

Ἀθήναις, 31 Αὐγούστου 1870.

Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΤΟΥ 1870 ΕΤΟΥΣ.

(Συνέχ. ἴδε φυλλάδιον 487.)

55. Ὁ τελευταῖος Κόμης τῶν Σαλώνων δρᾶμα εἰς πράξεις πέντε. Τοῦ δράματος τούτου ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τοῦ χρονικοῦ τοῦ Γαλαξειδίου τοῦ ὑπὸ τοῦ κυρίου Σάθα δημοσιευθέντος, καὶ ἐξ ἄλλων μεσαιωνικῶν πηγῶν διεσκευάσθη δὲ καὶ ἐμορφώθη κατὰ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ ποιητοῦ οὕτως.

Ἐξήκοντα περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἤρξατο πανταχόθεν νὰ κηταρρέῃ ἡ ἰσχὺς τῶν φράγκων δυναστῶν, τῶν κατακυραινούντων διαφόρους τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας. Πολλοὶ τούτων κακοὶ κακῶς ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, πολλοὶ δὲ ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἀκάθεκτον ὀρμὴν τοῦ τουρκικοῦ χειμάρρου. Λουδοβίκος δὲ ὁ Φαδρίγγος Καταλώνιος, κόμης τῶν Σαλώνων, καὶ περ προβλέπων τὴν τύχην του, ἐτυράννει ὁμῶς τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ὑφ' ὧν σφοδρῶς ἐμισεῖτο. Ἐν τῇ πόλει τῶν Σαλώνων ὑπῆρχε τότε ἱεράρχης σεβάσμιος, Σεραφεῖμ κλούμενος, ἐχθρὸς τῶν Καταλωνίων ἄσπονδος καὶ τὴν ἐκδίωξιν αὐτῶν μελετῶν. Εἶχε δ' οὗτος ἀνεψιὴν ἐξ ἀδελφῆς Ἀρετὴν καλουμένην, ἣν ἠγάπα ὁ Ἄγγελος Χαρίτος, νέος καὶ ἀνδρείος Ἕλλην παρὰ τοῦ Λουδοβίκου καταδιωκόμενος. Τὴν ὡραίαν ταύτην κόρην ὁ κόμης Λουδοβίκος ἐποφθαλμιῶν ἀπεφάσισε ν' ἀρπάσῃ, τοῦθ' ὅπερ κατορθώνει διὰ τοῦ εὐγενοῦς Καταλωνίου Ἀλφόνσου (εἰς ὃν ὑπεσχέθη σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Μαρίαν, ἣν αὐτὸς ἠγάπα)· ἵνα δὲ καλύψῃ τὴν αἰσχρὰν ἀφορμὴν τῆς ἀρπαγῆς, λέγει τῷ Ἀλφόνσῳ ὅτι πράττει τοῦτο διὰ λόγους πολιτικούς· διότι, ἐὰν ὡς ὁμηρον φυλάττῃ τὴν ἀνεψιάν τοῦ ἱεράρχου Σεραφεῖμ ἐντὸς τοῦ φρουρίου, αὐτὸς θέλει παύσει ἐρεθίζων τοὺς Ἕλληνας κατὰ τῶν Καταλωνίων. Ὁ Ἀλφόνσος ἐξετέλεσε τὴν παραγγελίαν τοῦ πενθεροῦ του κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐφθασε καὶ ὁ φίλος τῆς Ἀρετῆς Ἄγγελος. Ἐκ τῆς

Ἐκκλησίας καὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός της, ὅπου συνήθως προσήχετο, ἡ κόρη ἠρπάγη καὶ παρεδόθη τῷ Λουδοβίκῳ. Ὁ Σερραφεῖμ μαθὼν τῆς ἀνεψίας του τὴν τύχην λυπεῖται σφόδρα, καλέσας δὲ τοὺς προὔχοντας τοῦ Γαλαξειδίου καὶ τῆς περιοίκου χώρας καὶ τὸν ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐνδιαφερόμενον Ἄγγελον εἰς συνέντευξιν, ἐν νυκτὶ σκοτεινοτάτῃ καὶ ἀγρία, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Ἀγίου Ἡλίου, συσκέπτεται μετ' αὐτῶν, πάντες δὲ ἀποφασίζουσι τὴν ἐξόντωσιν τῶν Καταλωνίων καὶ ἐνεργαῖον εἰς συγκέντρωσιν δυνάμεων. Ὁ Λουδοβίκος ἐν τούτοις διὰ τῆς θυγατρὸς του Μαρίας προσπαθεῖ νὰ προσηλυτίσῃ τὴν αἰχμάλωτόν του εἰς τὸ παπικὸν δόγμα· ἀλλ' ἡ Ἀρετὴ μένει πιστὴ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων της μ' ὅλας τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ. Ἰνα μονώσῃ δὲ τὴν καλὴν Ἀρετὴν ὁ σκληρὸς Καταλώνιος, ρίπτει αὐτὴν εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ὅπου ἐλθὼν πειράται διὰ κολακειῶν καὶ ἀπειλῶν νὰ τὴν ἐλκύσῃ εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ· ἀνθισταμένης δ' αὐτῆς, ὀργίζεται καὶ τὴν φονεῖ βαρβάρως. Ἀλλὰ μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἀθώου τούτου θύματος ἡ συνείδησις ἐτιμῶρει αὐτὸν διηνεκῶς καὶ σκληρῶς. Ἐν τούτοις καὶ ὁ Σερραφεῖμ καὶ ὁ Ἄγγελος πνέοντες ἐκδίκησιν, καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν δυνάμεων των ἀφ' ἐνὸς σταθμίζοντες, τοὺς Τούρκους δ' ἀφ' ἐτέρου ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιμένοντες, ἐπροτίμησαν νὰ προσκαλέσωσιν αὐτοὺς ἐκ Ζητουνίου, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐλθόντες δὲ οὗτοι ὑπὸ τὸν Βαγιαζίτην, κυριεύουσι μετὰ τῶν Ἑλλήνων τὸ φρούριον τῶν Σαλώνων καὶ φονεύουσι τοὺς Καταλωνίους. Ὁ δὲ Ἄγγελος Χαρίτος κόπτει τὴν κεφαλὴν τοῦ Λουδοβίκου ἰδίαις χερσίν, ἐκδικούμενος τὴν παρ' αὐτοῦ φονευθεῖσαν φίλην του Ἀρετὴν.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ὑπόθεσις.

Ὅτι μεγάλως ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας τὰ ἀσυνάρτητα καὶ σκοτεινὰ μέρη τοῦτο εἶναι ὁμολογούμενον. Ἀλλ' ὅταν ἡ ποίησις συντελῇ εἰς τὴν διαφώτισιν καὶ τὸν ζωηρότερον αὐτῶν χρωματισμὸν, σπουδαίαν ὑπηρεσίαν τελεῖ. Ἡ ὑπόθεσις λοιπὸν αὕτη διὰ τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων. ἔχει δὲ τὸ δράμα καὶ πολλὰς ποιητικὰς ἀρετὰς, δι' ὧν ὑπερέχει πολλῶν ἄλλων ποιημάτων· γλῶσσαν καλὴν καὶ ὕφος ὁμαλὸν, στίχους ἀπταίστους, ἐκτὸς ὀλιγίστων, εἰκόνας ζωηράς· εἰς πᾶσαν δὲ σελίδα αὐτοῦ διαπρέπει θερμὸς πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως. Μία ἐκ τῶν ὠραίων σκηνῶν εἶναι ἡ τοῦ πρώτου μέρους Γ' σκηνή, ἡ δι' ἀληθῶν χρωμάτων ζωγραφουσα τὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκοντο οἱ ξένοι τυραννίσκοι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἰδοὺ αὕτη ὁλόκληρος.

Ἐν ᾧ περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ κόμης Λουδοβίκος καὶ οἱ ἱππῶται Φερνάνδος καὶ Ἀλφόνσος συνωμίζουν

ἐν τῷ παλατίῳ, ἔρχεται ὑπηρέτης ἀγγέλλων ὅτι ἀνὴρ πρεσβύτερος, πολὺς, βακένδυτος, εἰς τὴν αὐλὴν προσμένει.

Ὁ Λουδοβίκος προστάζει νὰ τὸν εἰσπαγάωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν· εἰσέρχεται δὲ ὁ

ΙΑΚΩΒΟΣ.

(Γονυπετῶν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Φερνάνδου ἱκετευτικῶς.)

Κόμη!

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ.

(Διακόπτων αὐτὸν καὶ δαικνύων τὸν Λουδοβίκον.)

Ἰδοὺ ὁ Κόμης.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

(Γονυκλιτῶν πρὸ τοῦ Λουδοβίκου.)

Συγχωρήσατε

ἂν ἡπατήθην, Κόμη ἐσχώτατε·

αἱ δυστυχίαι μοι ἐτόφλωσαν τὸν νοῦν.

Ἐλεος, Κόμη καὶ ἱππῶται σεβαστοί.

(πρὸς τὸν Λουδοβίκον)

Ἐὰν γνωρίζῃς . . . καὶ γνωρίζεις βέβαια . . .

τί εἶνε τέκνα, τί σημαίνει σύζυγος,

κ' ἐξαίφνης ποτὲ εἶδες ἄψυχα, νεκρά

καὶ παγωμένα κρύα πτώματα, ἐκεῖ,

ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν σου ὅ,τι φίλτατον

εἶχες, τὰ σπλάγχνα τότε, τότε κόμη μου . . .

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

(Ἐγείρων αὐτὸν μετὰ συγκινήσεως καὶ συμπαθείας.)

Τίς εἶσαι, γέρον;

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Μελλὸν με ἐρώτησον

τίς ἤμην; τώρα εἶμαι γέρον ἀσθενὲς,

βακένδυτος, ἐπαίτης, πλάνης, ἄστεγος,

πατὴρ ἐστερημένος τέκνων, σύζυγος

ἄνευ συζύγου· ὦ! δὲν εἶμαι τίποτε,

ἀφ' οὗ δὲν εἶμαι οὔτε ἐπιθάνατος.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

Ἀλλὰ λοιπὸν τίς ἔσο;

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Καταλώνιος,

βαρόνος Ζητουνίου.

ΑΛΦΟΝΣΟΣ.

Ὁ Ἰάκωβος!

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

Παράδοξον! εἰκίαν ἢ τοπιῖόν τις

νὰ ἐνθυμῆται εἶνε εὐκολώτατον

πολλάκις μετὰ χρόνους, ἀλλὰ σύνηθες

νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ ἄνδρα πρὸ ἱπῶν

γνωστὸν καὶ φίλον. Ἐνθυμοῦμαι ἀμυδρῶς

ὅτι πρὸ χρόνων, ἔτι ὢν νεώτατος,

τοῦ Ζητουνίου ἐπισκέφθην τὴν αὐλήν.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Πολλάκις ἔκτετ' ἔδυσεν ὁ ἥλιος·

σύ μὲν, ὦ Λουδοβίκε, ἔγινες ἀνὴρ

καὶ κόμης τῆς πλουσίας τῶν Σαλώνων γῆς,

ἥς ἔτι ἀρχεῖς, καὶ θὰ ἀρχῇς κραταῖος,

κ' ἐγὼ βαρόνος τότε κ' εὐτυχὲς πατὴρ,

ἔγινα γέρον, τῆς ἀρχῆς ἐξέπεσα,

δὲν ἔχω τέκνα οὐδὲ σύντροφον ζωῆς,

καὶ μετὰ βίον καταστάντ' ἀφόρητον

ἰδοὺ καρπὸν τί φέρω... τρίχας πολιᾶς

καὶ γόνυ τρέμον καὶ πικρὸν μετάμελον,

διότι ὅλως ἄφρονος διαγωγὴν

ἔδειξα βαρυνέων, ἣν οἱ κάτοικοι

οὐχὶ ἀδίκως ἰσως ἀπεκάλεσαν

εκληρέτητα.

ΑΛΦΟΝΣΟΣ.

Ἄλλ' εἶνε ταύτης ἄξιαι·
προδίδται, συνωμόται πάντοτε, παντοῦ.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Πατρίς αὐτῶν δὲν εἶνε, ἐμαλόγησον,
ἡ γῆ, ἡ χώρα αὕτη;

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ.

Ὡς κατακτεταί

δὲν ἤλθομεν;

ΑΛΦΟΝΣΟΣ.

Τὸ ξίφος τοὺς ὑπέταξε
μετὰ τοσαύτας μάχας, φόνους καὶ σφαγὰς,
ἀφ' οὗ τοσαῦτον χρόνον ἠναγκάσθησαν
πρὸς λείαν νὰ πλανῶνται οἱ γονεῖς ἡμῶν
εἰς θρόγκην ἵνα ἔσονται μὴ μένωσιν.
Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὴν χώραν κατακτετήσαμεν,
εἶνε κ' ἐκεῖνοι δοῦλοι δουράλωται·
ἃς δίδωσι τοὺς φόρους, ἃς ὑπόκεινται
ὕπηρετοῦντες πᾶσαν ὁρεξίν ἡμῶν·
ἄλλως εἰρκεῖ ὑπάρχουν, εἶνε βέβαιον·
ἃς μὴ συνωμοτῶσιν, ἃς ἀφίνωσιν
ἐλεύθερα τὰ σπῆλαια τοῦ Παρνασσοῦ·
ἄλλως χαίνουσιν ἤδη, τάφοι ἀνοικτοί,
μαύρων κοράκων τόσα στόματ' ἀπληστα.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

Πλὴν τότε σὲ ἐχθαίρου. Εἶνε βέβαιον,
καὶ νὰ τὸ ἀρνηθῶμεν δὲν θυνάμεθα,
πῶς τὴν πατρίδα ἀγαπῶσιν εἰ Γραικοί,
καὶ εἶνε πρὸς δουλείαν δυσκαμπτότατοι.
Ἰδὲ, μὴ σιθασθέντες τὸν ἀδύνατον,
ἔτε θυνάμεις εἴχομεν κ' ἰσχύον πολλήν,
ἐν τῇ ἀνάγκῃ τῶρα ἐμονώθημεν.
Βλέπομεν προδοσίας δίκτυα παντοῦ,
καὶ τέλος ἐννοοῦμεν πῶς ἐσφάλαμεν·
ὅμως ἀργά· διότι οὕτω πάντοτε
ἐπέρχεται βραδεία ἡ μετάνοια.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Ἢ εἴ ὅσων εἶδα κ' ἐπαθα ἐν γήρατι
δύναμαι νὰ προτείνω συμβουλὴν μικράν·
ἐὰν διανοήσῃς νὰ τηρήσῃς
σῶον τὸ σῶμα, ἀκεραίαν τὴν τιμὴν,
καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην νὰ τιμήσῃς
τοῦ Βασιλέως Πέτρου, (συμβουλεύω σὰς,
ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην νὰ ὠφεληθῶ)
ἐὰν ἀκόμη ὑπολείπηται καιρὸς,
σπεύσατ' ἀμείσως καὶ χωρὶς ἀναβολῆς
νὰ σφίγξῃτε τὴν χεῖρα τῶν Σαλωνιτῶν·
ἐὰν αὐτοὺς συμμάχους ἀπολαύσῃτε
τὸν Βασιλῆα ἴσως ἀποκρούσῃτε,
ἄλλως φοβοῦμαι μὴ κ' ἐνταῦθα Σάβδας τις
ἀναφανῇ . . .

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

Εἴν' ὅλα ἀληθῆς λοιπὸν,
ὅσα ἡ φήμη ἔφερ' εἰς τὰ ὦτά μας
περὶ τῆς προδοσίας;

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ.

Τὸ Ζητούνιον

οὕτως ἠλώθη;

ΑΛΦΟΝΣΟΣ.

Πάντοτε Γραικοί!

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Μικρά

ἡ ἱστορία εἶνε τῆς ἀλώσεως,
καὶ τὰς πληγὰς μου θ' ἀναξέσω τὰς πολλὰς
ἐὰν τὸ πλῆθος τῶν δεινῶν διηγῇ.

Τοῦτο σὰς λέγω μόνον· ἐὰν δύνασθε
ἀκόμη νὰ σωθῇτε, τὴν παραμικράν
ἐλπίδα σωτηρίας ἐὰν ἔχητε,
φιλικὰ χεῖρα τέντατε πρὸς τοὺς Γραικοὺς·
διότι ἄλλως Τούρκοι θὰ ἐπέλθωσι
βαρεῖς κατὰ τῆς χώρας, εἴγρεις καθ' ὑμῶν.
Περικαλλῆς θυγάτηρ, Κόμνη, ἤκουσα
κοσμεῖ τὸν οἶκον τοῦτον, δὲν ἡ Δέσποινα
διαφυλάττοι ἀπὸ πάσης συμφορᾶς.
Εἶχον κ' ἐγὼ ὠραίαν κόρην· ν' αὐξηθῇ
εἰς καλλονὴν τὴν εἶδα καὶ εἰς σύνεσιν·
ὦ ραίαν τὴν ἐκάλει τὸ Ζητούνιον
καὶ ἰσαδέλλαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς
τὰ χεῖλη μειδιῶντα εἰς τὴν θέαν τῆς.
Καὶ εἶδον φεῦ! ἐκεῖνη . . . αἶφνης κόπτουσα
τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνῃ . . . νεκρὰ πίπτουσα.
Τὰς παρειὰς τῆς . . . ὅπου βέδα πορφύρᾳ
εἶχεν ὁ Πλάστης . . . σπείρει ἄφθον' ἀνθηρὰ,
ἀχλὺ μανεν ὁ τρόμος . . . καὶ αἰδῶς σεμνὴ
ἀνέλπιστ', ἀποτόμως . . . φοβερὰ σκηνή!
Νεκρὰν τὴν εἶδον . . . Εἶχον πολλὰ κρίματα.
Κενὸς ἐλπίδων . . . ἔφερον τὰ βήματα
εἰδῶ, ἐκεῖ, ἀσκόπως . . . τρέμων, φρικτῶν
σφαγῆντα ἀπανθρώπως . . . εἶδα τὸν υἱόν.
Ἡ σύζυγός μου . . . εἶχε πρὸ μικροῦ σφαγῇ
ἐγγύς, ἐμπρὸς μου . . . μ' ἔσωσε γοργὴ φυγή.
Υἱοὶ καλῶν ἀνθρώπων . . . ποῦ, πῶς νὰ στραφῶ;
εἰδῶ σκάψατε τόπον . . . ὅσον νὰ ταφῶ.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

Μὴ κλαίῃς γέρον· βῆγός σε κατέλαβε,
τὰ γόνατά σου τρέμουν σπασμωδικῶς.
ἔχεις ἀνάγκην θαλπωρῆς, ἰάκωβε,
καὶ ἐνδομάτων καὶ περιποιήσεως.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ.

Τιμὴν θὰ θεωρήσω ἐν τῷ γήρατι
ἐὰν ἡ στήν τῆς εἰκίας μου δεχθῇ
τὸν πρὶν Βαρόνα δυσπραγοῦντα, ἐν γλυκύν
τὸν ἄρτον εὖρη τοῦ Φερνάνδου, καὶ λιτὴ
στρωμνὴ τῷ φέρῃ ὄνειρα παυσίλυκα.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.

Πήγαίνε, γέρον.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

Ὅταν ἄλλοτε ποτε
εἰς τοὺς καιροὺς τῆς δόξης καὶ θυνάμεως,
ἐπαίτης πρὸ τῆς πόλης τοῦ μεγάρου μου
ἐλθὼν ἐξήτει καὶ ἐλάμβανε μικρὴν
βοήθημα, τὸ πνεῦμα δὲν ὑπώπτευε
ποιᾶν εὐεργεσίαν ἐδίδεν ἡ χεῖρ,
καὶ ποίας εὐλογίας ἀπελάμβανεν
ὁ εὐεργέτης παρὰ τοῦ λαμβάνοντος·
σὰς εἴμ' εὐγνώμων.

(πρὸς τὸν Φερνάνδον)

Ἄγωμεν, Φερνάνδε μου.

Ἰδοὺ μετὰ ποίας στοργῆς καὶ ἀφελείας, ὀλίγον
πρὸ τῆς ἀπαιγῶγῆς τῆς, ἡ ἐρασμιωτάτη Ἀρετὴ προσ-
νύχτετο ἐπὶ τοῦ νεοσκαφοῦς τάφου τῆς μητρὸς τῆς
ἐν τῇ Α' σκηνῇ τοῦ Β' μέρους.

Ναὶ, μῆτερ, ὅπως ζῶσά με ἠγάπησας,
μὴ με λησμόνει ἀπορφανισθεῖσαν σου·
ἀπὸ τῶν σαπφειρίνων θύλων τούρανου,
ὅπου ἡ λάμψις καὶ τὸ φῶς τάνεσπερον,
ὅπου χοροὶ ἀγγέλων τὸν ζῶντιον
θεῖον ὕμνουσι δι' ὧδων ἀρμενικῶν,
κατάπεμπε τὸ βλέμμα σου τὸ μητρικὸν
ἐπὶ τὴν Ἀρετὴν σου τὴν πολυπαθῆ.

τὴν κόρην σου εὐλόγει τὴν πανόρραν.
 Ἄδύωτος ὁ βίος εἶνε, μῆτέρ μου,
 εἰς κόρην στερουμένην μητρικῆς στοργῆς.
 Ἡ μήτηρ εἶνε . . . εἶνε τὸ γλυκύτατον
 τῶν ἱερομάτων, τὸ περιπαθέστατον
 τῶν ὄντων, εἶνε καὶ ποθητότερον
 τοῦ κόσμου ὅλου, εἶνε ἡ ψυχὴ, τὸ πᾶν.

Ἡ Παναγία! διὰ τῶν πτερόγων σου
 τὴν Ἄγγελόν μου σκέπε' ναί, βοήθησον
 αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Σάλωνα
 καὶ τῆς πατρίδος πρόμαχος νὰ παραστῇ.
 Οἶμοι! πλανᾶται ἐπὶ ξένης γῆς, φυγὰς
 ὑπὸ τῶν τυραννούντων τὴν πατρίδα μας
 ἐξοριθεὶς εἰς ὄρη χιονοσκεπῇ
 τὸν πίδα ἴσως περιφέρει τρέμοντα,
 εἰς ἄντρα ὑγραλέα κλείει τῶμά του
 πρὸς ὕπνον, τῶν Σαλῶνων ἐνθυμούμενος
 τὰς καπνίζουσας στέγας, καὶ . . . τὴν Ἀρετὴν.

Λυπούμεθα διότι δὲν μᾶς τὸ ἐπιτρέπει ὁ καιρὸς
 ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἄλλα καλὰ μέρη, πλήρη πάθους
 καὶ ζωῆς ποιητικῆς, μαρτυροῦντα ὅτι ὁ συγγραφεὺς
 τοῦ δράματος τούτου κλείει εἰς τὰ στήθη του αἰ-
 σθήματα γενναῖα καὶ ψυχὴν ποιητικὴν πολλὰ καὶ
 καλὰ προαγγέλλουσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐὰν ἀποφασίσῃ
 νὰ ἀσκήσῃ τὴν Μοῦσάν του.

Τὸ δράμα ὅμως τοῦτο ἂν καὶ τάσσεται μεταξὺ
 τῶν καλητέρων τοῦ παρόντος διαγωνισμοῦ ἔχει καὶ
 μεγάλας ἐλλείψεις, αἵτινες τὸ ἀσχημίζουν ἀφαι-
 ροῦσαι μέρος τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἐν συνόψει αὐταί.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ Λευδοβίκου εἰς τινὰ μέρη εἶναι
 ἀνώμαλος δεικνύων σύνεσιν καὶ ὅμως ὢν ἀσύνητος·
 φρονεῖ λίαν εὐκόλως τὴν Ἀρετὴν, μεταπηδῶν ἀ-
 ποτόμως ἀπὸ αἰσθήματος εἰς αἴσθημα, καὶ φρονεῖ
 αὐτὴν διὰ τρόπον πρωτοφανοῦς καὶ θηριώδους· αἰ-
 σθάνεται δὲ πολὺ ταχέως τοῦ συνειδότες τὴν τύψιν
 καὶ μεθ' ὑπερβολῆς τοιαύτης, ἥτις μᾶς ἔλκει εἰς
 συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν, ὅπερ ἄτοπον. Τὸ κατὰ πᾶ-
 σαν στιγμὴν παριστάμενον ἐνώπιόν του φάσμα τοῦ
 θύματος τοῦ ὑπενθυμίζον ἡμῖν σαφέστατα τὸν Ἀ-
 ριστόδημον τοῦ Μόντη καὶ τὸν Μάκβεθ τοῦ Σεξ-
 σπέρου, προξενεῖ προσοχισμὸν. Ἡ σκηνὴ τῶν ἐν
 τῇ κορυφῇ τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ συνελθόντων πρῦχόντων
 συνωμοτῶν ἔχει ὑπερβολὴν, ἢ μᾶλλον πληθώραν
 πατριωτισμοῦ καὶ ἀποθαίνει μονότονος· ὁ δὲ συμ-
 βὰς ἐκεῖ θάνατος τοῦ Σισμάνη ἐλθόντος, καίπερ δει-
 νῶς πάσχοντος καὶ ψυχορράγοντος, μέχρι τινὸς
 καλῶς ἐπενόηθη, ἀλλ' ἡ ἐξυκολούθησις τῶν παραλη-
 ρημάτων τοῦ πυρετοῦ του, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι σκέπτον-
 ται περὶ τῶν σπουδαιοτέρων, εἶναι ἀπρεπὲς καὶ ὄ-
 σον φυσικωτέρα παρίσταται, τόσον ῥέπει πρὸς τὸ
 γελοῖον. Ἀπρεπὲς εἶναι ἐπίσης ἐπὶ σκηνῆς ὁ τρόπος,
 καθ' ὃν ὁ Σεραφεῖμ παρέχει τὴν θείαν μετάληψιν εἰς
 τὸν ἐκπνέοντα Σισμάνην. Ὁ Ἄγγελος πολὺ ταχέως
 πετᾷ εἰς τὴν ἐφοδὸν τοῦ φρουρίου, κόπτει τὴν κε-
 ραλὴν τοῦ ἐχθροῦ του καὶ ἐπιστρέφει ὡς ἐκ μηχαν-

νῆς, ἀτέχνως δὲ κλείει τὸ δράμα δι' ἑνὸς μονολόγου
 του. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι δευτερεύοντα καὶ εὐκό-
 λως διορθοῦνται. Τὸ ἀπρεπέστερον εἶναι ὅτι ὁ ἐπί-
 σκοπος Σεραφεῖμ κράζει εἰς συμμαχίαν, μᾶλλον εἰ-
 πεῖν εἰς κυριαρχίαν τὸν Τοῦρκον Βαγιαζίτην, ἵνα ἐ-
 λευθερωθῇ ἀπὸ τῶν Καταλωνίων, τύραννον δηλαδὴ
 ἀντὶ τυράννου ἀλλάσσω. Τοῦτο ὅμως φαίνεται ὅτι
 προσπαθεῖ ὁ ποιητὴς νὰ τὸ κολλάσῃ ἀναφέρων κατ'
 ἀναχρονισμόν τὰ λεχθέντα ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς
 ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Νοταρᾶ·
 «Κρειττότερόν ἐστιν εἰδέναι ἐν μέσῃ τῇ πόλει φα-
 κιδλίον βασιλεῦσιν Τοῦρκων ἢ καλὸπτραν λατι-
 νικήν» κτλ. (Δούκας ἱστορ. Κεφ. 37, σελ. 264
 ἐκδ. Βον.) ὅπερ σχεδὸν αὐτολεξεῖ ἐπαναλαμβάνει
 καὶ ὁ ποιητὴς λέγων (ἐν σκηνῇ ΙΔ' τοῦ ΙΔ' μέρους.)

μᾶλλον προτιμῶ
 ἔμπρὸς μου νὰ προσῖδω Τοῦρκων κίδαριν
 ἢ τὴν τιάραν τῶν Παπῶν ἀγέρωχον.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι καθαρσίς. Ἡξεύρομεν τί
 θέλει μᾶς εἰπεῖ ὁ ποιητὴς· ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἀληθῶς
 προσεκλήθησαν καὶ τὸ συμβᾶν τοῦτο εἶναι ἱστορι-
 κόν· συμφωνοῦμεν· ἀλλ' ὁ ποιητὴς δὲν ὑποχρεοῦται
 εἰς πράγματα παραβλάπτοντα τὴν ὅλην ἀξίαν τῆς
 ὑποθέσεως ν' ἀκολουθῇ τυφλῶς τὴν ἱστορίαν, οὐδὲ
 πρέπει νὰ λησμονῇ τί λέγει ὁ Σταγειρίτης εἰς τὸ
 περὶ ποιητικῆς.

«Φανερόν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι οὐ τὸ τὰ
 »λεγόμενα λέγειν, τοῦτο ποιητοῦ ἔργον ἐστίν, ἀλλ'
 »οἷα ἂν γένοιτο καὶ τὰ δυνατὰ κατὰ τὸ εἶδος ἢ τὸ
 »ἀνγκάδιον. Ὁ γὰρ ἱστορικὸς καὶ ὁ ποιητὴς οὐ τῷ
 »ἢ ἔμμετρα λέγειν ἢ ἄμμετρα διαφέρουσιν. Εἴη γὰρ
 »ἂν τὰ Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθῆναι· καὶ οὐδὲν ἦτ-
 »τον ἂν εἴη ἱστορία τις μετὰ μέτρου ἢ ἄνευ μέτρων.»

Ἡδύνατο λοιπὸν καθ' ἡμᾶς νὰ ἐξευγενισθῇ παρὰ
 τοῦ ποιητοῦ αὐτὸ τὸ ἱστορικὸν γεγονός, παριστα-
 νομένων τῶν Τοῦρκων ὡς ἀφ' ἑαυτῶν πρὸς τὰ Σά-
 λωνα προελκυνόντων, καθόσον περὶ τὸ Ζητούνιον ἐ-
 στάθμευσον, τῶν δὲ Ἑλλήνων συμμαχούντων μετ' αὐ-
 τῶν κατὰ τῶν Φράγκων ἐπ' ἐλπίδι ἀπολαύσεως τῆς
 ἀνεξαρτησίας των. Πρὸς τούτοις ἔπρεπε νὰ φανῶσι
 πίπτοντες καὶ τινες τῶν συνωμοτῶν εἰς τὴν κατὰ
 τοῦ φρουρίου ἐφοδὸν, ὅπως μήτε οἱ λόγοι των ἐξε-
 λεγχθῶσι κενὰ μεγαληγορίαι, μήτε οἱ Τοῦρκοι ἐπι-
 δειχθῶσιν ὡς πρωταγωνισταί.

Τέλος παρατηροῦμεν ἐν τῇ συνόλῳ, τοῦ ἄλλως
 καλοῦ τούτου ἔργου, εἰδὸς τι ἀμελείας ἀσυγγνώ-
 στου, ἥτις εἶναι βεβαίως συνέπεια τῆς βίας μεθ' ἧς
 ἴσως ἐγράφη, ἢ ἄλλου τινὸς περιστατικοῦ· διότι, ἐν
 ᾧ ἡ πρώτη πράξις εἶναι ἐπιμελῶς διεσκευασμένη,
 ὅσον προχωροῦμεν πρὸς τὸ τέλος, τοσοῦτον ἀνακα-
 λύπτωμεν τὸ ἀτημέλητον καὶ ἀκατέργαστον. Ὁμοι-
 ᾶζει δ' ἕνεκα τούτου τὸ ὅλον ἀνδριάντα ἔχοντα στά-

σιν μεγαλοπρεπή καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν καλῶς λελα-
ξευμένην, ὅσον δὲ τὸν ἐξετάζομεν βαίνοντες πρὸς
τὰ κάτω τοσοῦτον εὐρίσκομεν τὸν λίθον ἀξεστότερον.

Ταῦτα ἀπευθύνομεν ἐν εἰλικρινείᾳ πρὸς τὸν ποιη-
τὴν τοῦ τελευταίου κόμηντος τῶν Σαλῶνα. Δὲν ἀ-
νεδέχθημεν τὴν κρίσιν ποιημάτων, ὅπως φανῶμεν
ἀρεστοὶ τοῖς ποιηταῖς. Διὰ τοῦτο κατὰ καθήκον εἴ-
μεθα αὐστηροί, ἐκεῖ ὅπου ἀπαντῶμεν τὴν ἀληθῆ
ποιητικὴν καρδίαν, διότι ἐξ αὐτῆς ἐλπίζομεν ἔργα
γενναῖα ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ αὕτη μόνη δύναται νὰ
μᾶς ἐννοήσῃ καλῶς.

54. *Τὸ φρόνημα τῶν πρώτων Χριστιανῶν.* Ἀπὸ
τῆς συζάσεως τῶν ποιητικῶν ἀγώνων σήμερον παρου-
σιάζεται κατὰ πρότον καὶ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα
εὐγενὲς ἐν τῇ ἀφελείᾳ τοῦ ὡς ἡ προσευχὴ νεάνιδος
πρὸς τὸν Θεόν, ὑψηλὸν ἐν τῇ ταπεινότητι αὐτοῦ ὡς
ἡ σκηνὴ τοῦ Γολγοθᾶ· ὅς παραμερίσῃ πρὸς στιγ-
μὴν τὰ γήινα καὶ κοσμικά.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος τούτου εἶναι καθαρῶς
θρησκευτικὴ καὶ ὑποτίθεται ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Δεκίου,
ὅτε εἶχε διαταχθῇ διωγμὸς κατὰ τῶν χριστιανῶν.
Συνετάχθη δὲ τὸ ποίημα τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν
ὑπὸ τῶν χριστιανῶν πιστευομένων· καὶ ἔχει οὕτως.

Ἡ Εὐγενία καὶ Ἀσπασία, δύο κόραι ἀδελφαὶ χρι-
στιαναὶ ἔχουσαι πατέρα γέροντα ἀσθενῆ καὶ τυφλόν,
καλούμενον Εὐλάμπιον, ἦσαν εἰς σχέσιν μετὰ τοῦ
νέου Σέξτου υἱοῦ τοῦ Πραΐτορος τῶν Ἀθηνῶν Τα-
τίου· ὁ νέος οὗτος ἦτον εἰδωλολάτρης καὶ ἡγάπα
θερμῶς τὴν Εὐγενίαν ἀγνοῶν ὅτι αὐτὴ τε καὶ σύμ-
πασα ἡ οἰκογένεια αὐτῆς ἦσαν χριστιανοί. Ὁ ἀντι-
πραΐτωρ Κάρβων ἤρᾱτο ἐπίσης τῆς καλῆς Εὐγενίας
καὶ ἠνώχλει αὐτὴν συχνάκις διαβαίνων παρὰ τὸν
οἶκόν της, ἥτις ὁμῶς οὐδόλως προσεῖχεν εἰς αὐτόν.
Συνέβη δὲ διαβαίνων κατὰ τὸ εἰωθὸς νὰ ἴδῃ ὁ Κάρ-
βων ἕνα σταυρὸν ἐντὸς τοῦ οἴκου τῆς Εὐγενίας, καὶ
συνέβη δυστυχῶς τοῦτο καθ' ἣν ἡμέραν εἶχε φθάσει
εἰς τὸν Πραΐτορα προσταγὴ τοῦ αὐτοκράτορος Δεκίου
νὰ βιασθῶσιν ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ νὰ θύσωσιν ἐ-
νώπιον τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ καὶ νὰ φάγωσιν ἐκ τῶν
θυσιῶν, οἱ δὲ μὴ ὑπακούσαντες νὰ τιμωρηθῶσι καὶ
φονευθῶσιν. Ὁ μέχρι τοῦδε περιφρονηθεὶς παρὰ τῆς
Εὐγενίας Κάρβων ἐσχεδίασε λοιπὸν εὐθὺς φρικώδους
ἐκδικήσεως σχέδιον καὶ ἐκάγχασε μετὰ γέλωτος
διαβολικοῦ. Ὁ ἐταῖρος τοῦ Κάρβωνος Φούλβιος συν-
αντήσας αὐτὸν τὸν ἐρωτᾷ.

ΦΟΥΛΒΙΟΣ.

Τί ἔπαθες, τί τρέχει, πῶς ἐκάγχασες
καὶ καγχασμὸν τοσοῦτον, Κάρβων, δυνατόν;

ΚΑΡΒΩΝ.

Τοῦ ἄδου ἦτον οὗτος, φίλε Φούλβιε,
ὁ καγχασμὸς· ὡς ὅταν ὁ νεκραγωγὸς,
τῆς λίμνης τοῦ Ταρτάρου αἶρει κάμακα
καὶ ἐλκύει πρὸς τὸ σκάφος τὰς σκιὰς ἡμῶν,

τοὺς φλογεροὺς ἀνείγων ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
καὶ τοὺς δδόντας ἔξω βάλλων τοὺς δέξις.

ΦΟΥΛΒΙΟΣ.

Χά! Χά! καὶ ἐγὼ καγχάζω ἤδη τὸ λοιπὸν
τοῦ Χάρωνος ἀκούων μέγαν καγχασμὸν.
Πλὴν τί θὰ κάμῃς; μὴ καὶ σὺ νεκροπομπὴς
Ἑρμῆς θὰ γίνῃς, πρὸς τὸν κάτω Χάρωνα
θνητὸν νὰ πέμψῃς;

ΚΑΡΒΩΝ.

Τοῦτο ἀπαράλλακτα!

Ἐγὼ τοιαύτην πλέον δὲν ἀνέχομαι
ὑπὸ τῆς κόρης ταύτης περιφρόνησιν.

ΦΟΥΛΒΙΟΣ.

Καὶ τί θὰ κάμῃς τάχα;

ΚΑΡΒΩΝ.

Κἄτι δὲ καὶ ἐγὼ
γνωρίζω· τῆς τραπέζης ἔνω σύμβολον
περίεργον δὲν εἶδες;

ΦΟΥΛΒΙΟΣ.

Κάπως εἶδον... ναί!

ΚΑΡΒΩΝ.

Σταυρὸς, ὦ φίλε, ἦτον τῶν χριστιανῶν
τὸ σύμβολον.

ΦΟΥΛΒΙΟΣ.

Δικαίως τὸν πικρὸν λοιπὸν
ἐξέφερες ἰκαῖνον τώρα καγχασμὸν.
Σ' ἐνόησα θὰ φέρῃς αὐριον πρῶτ'
τὴν κόρην ν' ἀποθάνῃ, ἐνθα θὰ στηθῇ
ὁ τοῦ Δεκίου μέγας ἀνδριάς.

Ἀφ' οὗ δὲ εἴπωσι πολλὰ οἱ δύο φίλοι περὶ χρι-
στιανῶν καὶ τῆς εὐσταθείας αὐτῶν, ἦν μανίαν ἐκά-
λουν οἱ ἐθνικοί, καὶ πολλὰς διηγεῖτο ὁ εἰς πρὸς τὸν
ἄλλον πράξεις τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν αὐταπάρνη-
σιν αὐτῶν, καὶ ὅσα ἀτελῶς καὶ παραμεμορφωμένα
ἐγίνωσκον περὶ τῆς θρησκείας αὐτῶν, ὁ Φούλβιος
πληροφρεῖ τὸν Κάρβωνα ὅτι

τὴν παρθένον ταύτην ἀγαπᾷ
καὶ ὁ Σέξτος ὁ υἱὸς τοῦ Πραΐτορος.

Ἄλλ' αὐτὸς ἀδιαφορεῖ περὶ τούτου, καὶ προσθέτει
μάλιστα ὅτι, ἐὰν ὁ νέος

πείσῃ τὸν πατέρα τοῦ
τὴν νέαν νὰ λυτρώσῃ, θέλω παρευθὺς
ἐνόχους πάντας εἶπαι τοῦ ἐγκλήματος
τοῦ δαινοτάτου τῆς καθοσιώσεως·
καὶ τότε τόλμην εἰς τοσοῦτον ἰσχυρὰν
θέλει τολμήσῃ, ὥστε τ' αὐτοκράτορος
νὰ γίνῃ ἐναντίος;

Εἰς τὸ Β' μέρος ἔρχεται ὁ Σέξτος μετὰ μονόλο-
γον ἐκφράζοντα τὸν διακαῆ πρὸς τὴν Εὐγενίαν ἐρωτᾷ
του· ἄρχεται δὲ κατόπιν διάλογος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ
τῆς Εὐγενίας θερμὸς. Ἄλλ' ἡ Εὐγενία εἶναι ἀσθενὴς
καὶ κάτωχρος! Τῷ λέγει δὲ, ἐρωτηθεῖσα τὴν αἰτίαν
παρὰ τοῦ Σέξτου ὅτι ἔχει μυστικὴν τινα παραγγε-
λίαν τῆς μητρὸς της τῆς ἐν τάφῳ κοιμωμένης πρὸ
πολλοῦ. Ὁ Σέξτος τὴν ἐπιπλήττει διατὶ ἀναμιγνύει
δηλητήριον εἰς τὸ παιδρὸν ποτήριον τῆς ζωῆς ἀνα-
φέρουσα τοὺς νεκρούς. Ἡ Εὐγενία τὸν ἐρωτᾷ ἐὰν
πιστεύῃ ζῶν μετὰ θάνατον καὶ δίκην τῶν ἐν τῷ

κόσμῳ πραχθέντων, ὁ δὲ διάλογος βαθμὴδὸν λαμβάνει θρησκευτικὴν φάσιν, καὶ ἡ Εὐγενία ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι χριστιανή. Ὁ Σέξτος φρίττει εἰς τὸ ἀνέλπιστον τοῦτο ἄκουσμα· ἀλλ' ἡ Εὐγενία εὐγλώττως ἀντιλέγει εἰς τὰς προλήψεις αὐτοῦ· ἀφελῶς δὲ ἀναπτύσσουσα τὰ δόγματα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, στηριζομένης εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, πείθει τὸν Σέξτον νὰ γίνῃ χριστιανὸς ἵνα μηδέποτε χωρισθῇ ἀπ' αὐτῆς, οἱ δὲ λόγοι τῆς Εὐγενίας καὶ δύνανται ἐξ οὐρανοῦ βαθμὴδὸν πείθουσι τὸν Σέξτον νὰ γίνῃ χριστιανός. Παραθέτομεν χωρὶς τινὰ ἐκ τῆς καλῆς ταύτης σκηνῆς.

ΣΕΞΤΟΣ (ἀρχόμενος νὰ πείθεται.)

Τῇ ἀληθείᾳ ταῦτα τὰ ἰδανικά
εὐρίσκω συμφωνοῦντα πρὸς τὰ πλάσματα
τῆς φαντασίας καὶ τὰς σκέψεις τοῦ νοῦς,
πρὸς τὰς ὁποίας κάποτε περιπατῶν
εἰς ἐρημίας αὐτομάτως φέρομαι.
Τῷ ὄντι, λέγω, ἂν ὁ βίος τῶν θνητῶν
ἐτρέφετ' ὑπ' ἀγάπης, εἴαν ἔχομεν
ἐγὼ καὶ ἡ Εὐγενία, ἂν ἠλπίζαμεν
ἀθανασίαν ὅπως ἔταν βλέπωμεν
ἀλλήλους οἱ ἐρῶντες, καὶ πιστεύομεν
ὅτι δὲν θέλει τῶν αἰώνων ἡ φορὰ
ψυχὰς χωρίσει γενομένης τ' οὐρανοῦ
χαρὰν εἰς πᾶσαν νέαν ἐντευξίν ἡμῶν...

ΕΥΓΕΝΙΑ (μετ' ἐλπίδος.)

Λοιπὸν, ὦ Σέξτε, ταύτας τὰς ἰδέας σου
ἀπάσας ἡ θρησκεία τῶν χριστιανῶν
λατρεῖ. κτλ.

Ἐξακολουθοῦσα δὲ λέγει πρὸς τὸν ἔτι ἀπιστοῦντα Σέξτον·

Δὲν πιστεύεις μᾶλλον εἰς ἐμὲ
λοιπὸν, ὦ Σέξτε; μόνος ὡμολόγησας
ὅτι τὸ ψεῦδος φεύγουσι τὰ χεῖλη μου.
Εἰς τὴν θρησκείαν τὴν «ἀγάπην» ἔχουσιν
τὸ σύμβολόν της πρόσελθε, καὶ θέλομεν
ἀνταγαπᾶσθαι καὶ εἰς τὸ μᾶλλον τρυφερώς.

ΣΕΞΤΟΣ (καθ' ἑαυτόν.)

Ὡς λόγοι τὴν καρδίαν γοητεύοντες
ὡς μουσικῆς ᾠραίας τόνοι θελκτικοί,
οἵτινες ἐνθουν τὴν ψυχὴν ἐγείρουσι!
Τί πάσχω, δὲν γνωρίζω· κορυδαντιῶ,
καὶ εἰς ἔκστασιν νομίζω πῶς εὐρίσκομαι.
Πῶς δ' αἶφνης μετεβλήθην, ὅπως ἀγνοῶ
τὸ μῖσος πρὸς τοὺς πρῶτον πλάνους γόητας
νομιζομένους, νῦν εἰς φιλικώτατον
μετεποιήθη αἴσθημα, καὶ ἐπιθυμῶ
χριστιανὸς νὰ γίνω.

(Στραφεὶς δὲ πρὸς τὴν Εὐγενίαν λέγει μετ' ἐνθουσιασμοῦ.)

Εὐγενία μου,

εἰς τὴν θρησκείαν τῆς ἀθώας σου ψυχῆς
καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἀνθρώπων γράψαν με
ἀπὸ τοῦ νῦν ἑδραῖον λάτρην· μετὰ σοῦ
θὰ ζήσω, καὶ ἐν ἀνάγκῃ θέλομεν ὁμοῦ
τῶν ἰδεῶν μας δώσει τὴν ζωὴν αὐτὴν
ἀντάλλαγμα.

ΕΥΓΕΝΙΑ (μὲ χαρὰν.)

Τῷ ὄντι, Σέξτε, δέχεσαι;

ΣΕΞΤΟΣ.

Ναὶ δέχομαι, τὸ εἶπον.

ΕΥΓΕΝΙΑ.

Δέσε το λοιπὸν

εἰς τὸν λαϊκὸν σου τοῦτο νῦν τὸ σύμβολον·

(Ὁ Σέξτος φρίττει βλέπων τὸν σταυρὸν, καὶ ἀποσύρεται.)

Ἡ φρίττης· ὦ θεέ μου! ὡς νὰ σ' ἔδακεν
ἐξαίφνης ὄφρις, μὴ τὸ βῆμά σου πλανᾷς.
Δὲν εἶπες μόνος ὅτι χάριν ἰδεῶν τοιούτων
δίδεις πικροθύμως τὴν ζωὴν;
Κι' ὁ τῆς θρησκείας ἀρχηγέτης ὁμοίᾳ
εἰς τὸν σταυρὸν ὑπέστη θάνατον φρικτὸν,
μὴ θέλων λειποτάκτης νὰ ὄνομασθῇ
τῶν ἑαυτοῦ δογμάτων. Σέξτε, κύτταξε!
Δὲν εἶμ' ἐγὼ παρθένος, μόλις ἔχουσα
τὸ θάρρος νὰ λαλήσω ἔμπροσθεν αὐτοῦ
προσέτι τοῦ πατρὸς μου; καὶ ὅμως ἂν ποτὶ
μὲ διατάξουν τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ
ν' ἀφήσω, ν' ἀποθάνω μᾶλλον προτιμῶ·
.....

Τῆς ἀποφάσεώς μας σύμβολον ἡμεῖς
ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν σταυρὸν προσδένομεν.
Κι' ἂν ἔχῃς θάρρος ν' ἀποθάνῃς μεθ' ἡμῶν,
Χριστιανὸς θὰ γείνης· ἄλλως ὑπαγε·
χωρίζει αἰωνία ἀδυσσας ἡμᾶς.

ΣΕΞΤΟΣ.

Καὶ πῶς; ἐγὼ παρθένου μᾶλλον νὰ φανῶ
δειλότερος; καὶ ὁ παίζων εἰς τὸν πόλεμον
ὅταν ἀστράπτουν ξίφη καὶ τὸ ἔδαφος
τῆς γῆς ἀχνίξῃ ἐκ τοῦ αἵματος, τὰ νῦν
θὰ στρόψω νῶτα; μὰ τὸ βλέμμα σου αὐτὸ,
τὸ φέρον τὴν καρδίαν μου εἰς ἔκστασιν
χαρᾶς, δὲν θὰ διστάσω πλέον παντελῶς
νὰ γείνω τῆς θρησκείας ταύτης μαχητής,
καὶ τὸν σταυρὸν σας φέρων σύμβολον, μ' αὐτὸν
τὴν τάξιν νὰ μὴ λίπω, ἐνθα μ' ἔταξεν
ἡ ἀθωότης καὶ γλυκεῖά σου ζωή.
Ἀφίνω τὰς προλήψεις, φέρε τὸν σταυρὸν.

ΕΥΓΕΝΙΑ.

(Περιβάλλουσα τὸν σταυρὸν εἰς τὸ στήθος τοῦ Σέξτου.)

Ὡς πῶς εἶσαι, Σέξτε, νῦν διάφορος!
Ὡς ἄγγελος τῷ ὄντι εἶσαι τ' οὐρανοῦ!
Ὡραῖος εἶσαι ὡς πρωτόπλαστος Ἀδάμ
ὅτε θαυμάζων εἶδε τὸν παράδεισον
πρὶν ὁ πανοῦργος ὄφρις τὸν δολιευθῇ.

ΣΕΞΤΟΣ.

Τῷ ὄντι παρομοίως ἀγνοῶ καὶ ἐγὼ
ὁποῖαν νέαν δύνανται προσάλαδα,
ὡς βάρος ἐκ τοῦ στήθους τούτου μέγιστον
ἀόρατος τις χεὶρ νὰ μοὶ ἀφῆρσεν.
Ἡ δὲ ψυχὴ μου σήμερον πλειότερον
ἐνθουσιᾷ, πιστεύει ὅτι μετὰ σοῦ
εἰς νέαν συνεδέθη μίαν ὑπαρξίν.

Ὁ Σέξτος ἀρραβωνίζεται τὴν Εὐγενίαν· γνωστοποιεῖται ἡ εἰς Χριστὸν πίστις αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσπασίαν καὶ τὸν γέροντα Εὐλάμπιον, ὅστις συγχινεῖται καὶ τοὺς εὐλογεῖ, ἐκφωνῶν·

Ὡς τέκνον, τί μανθάνω; σὺ τοῦ Πραίτορος
ὁ παῖς τὴν κόρην ὑπηκόου σύζυγον
νὰ λάβῃς κατεδέχθης, καὶ τὸ σῶμά σου
νὰ λούσῃς εἰς τὸ ὕδωρ τῶν Χριστιανῶν;
ὦ! εἰλα εἰλα νὰ σὲ σφίξω μὲ χαρὰν
εὐράνιον εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλην μου.
Ὡς πλάστα μου, μυρίας ἤδη χάριτας
σ' ὀφείλω· γέρον εἶμαι καὶ τυφλός· τὸ φῶς
δὲν βλέπω τοῦ ἡλίου, πλην τὴν δύνανται
τῆς πίστεως γνωρίζω. Τίς ἐφώτισε

τὸν νοῦν τοῦ νέου τούτου, ἢ τὸ ἅγιον
καὶ θεῖον πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ; Ναί, ζήσατε
καὶ εὐδαιμονεῖτε, τέκνα.

Διηγούνται ἔπειτα αἱ δύο κόραι εἰς τὸν Σέξτον
τὰ θρυλλούμενα περὶ τῆς τῶν χριστιανῶν καταδιώ-
ξεως· ἀλλ' ὁ Σέξτος μὴ ἔχων τούτου γνῶσιν, τὰς
συμβουλεύει νὰ ἡσυχάσωσι, διότι ὑπὸ τὴν προστα-
σίαν τοῦ θὰ μένωσιν ἀσφαλεῖς, ἀφ' οὗ μάλιστα οὐ-
δαὶς γινώσκει ὅτι κατοικοῦσιν ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ
χριστιανοί.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Σέξτου αἱ δύο ἀδελ-
φαὶ λυποῦνται διότι δὲν ἐλάλησαν εἰς αὐτὸν καὶ
περὶ τοῦ Κάρβωνος, ὅστις τὰς ἠνώχλει τοσοῦτον·
ἀλλὰ παρηγοροῦνται διὰ τῆς ιδέας ὅτι ὁ Κάρβων
ἀγνοεῖ τί λατρεύουσιν οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν.

Εἰς τὸ τρίτον μέρος ἄρχεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ αὐ-
τοκρατορικοῦ προστάγματος. Ἐν τῇ ἀγορᾷ ἵσταται
πλησίον βωμοῦ ἀνδριᾶς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ περὶ
αὐτὸν σφάγια. Παρίσταται ὁ Πραίτωρ Τάτιος ἐν
σταλῇ, ὁ Κάρβων, ὁ Φούλβιος, ὁ Ἄππιος καὶ ἄλλοι.
Ὁ Πραίτωρ Τάτιος στεντορεῖα τῇ φωνῇ κηρύττει
πρὸς τὸν λαὸν τὴν προσταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος,
πολλὰ κατὰ χριστιανῶν λέγων, καταδὸς δὲ θύει
πρῶτος μετὰ τῶν λοιπῶν Ῥωμαίων καὶ πολιτῶν,
ἀλλ' ὁ Ἄππιος ἀποσύρεται, καὶ ἐρωτηθεὶς ἀπαντᾷ
πρὸς τὸν Πραίτορα·

ΑΠΠΙΟΣ.

Δὲν χαίρω, Πραίτωρ, ὅχι, παντελῶς.

ΤΑΤΙΟΣ.

Καὶ πῶς; μὴ φίλος εἶσαι τῶν μανιακῶν;

ΑΠΠΙΟΣ.

Δὲν εἶμαι φίλος· τοῦτ' αὐτὸ χριστιανός.

ΤΑΤΙΟΣ.

Χριστιανός! Τί λέγεις; σὺ χριστιανός!

ΑΠΠΙΟΣ.

Ναί, καὶ τὸ λέγω πάλιν, λάτρης τοῦ Χριστοῦ!

ΤΑΤΙΟΣ.

Μὴ τοὺς θεοὺς λοιπὸν, θὰ ἔκαμνες καλὰ
νὰ θουιάσῃς τέχιστα, καὶ λίθανον
εἰς τὸν βωμὸν νὰ καύσῃς τ' αὐτοκράτορας.

ΑΠΠΙΟΣ.

Ποτὲ δὲν θὰ τὸ πράξω, γίνωσκε καλῶς.

Ὁ Ἄππιος ἀπειλεῖται παρὰ τοῦ Πραίτορος ὅτι θὰ
φονευθῇ, ἀλλ' ἀπαντᾷ·

Τῆς γῆς τὰ ῥόδα δὲν ἀνθούσι παντελῶς,
ἐπὶ τὴν αὖρα τὰ μαιίνῃ κακίων·
καὶ ἐγὼ τί θέλω τὴν ζωὴν, ἂν ἀνανδρὸν
μ' ἀπεκαλέσων στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ;

ἐξακολουθεῖ δὲ ὑβρίζων τοὺς ψευδεῖς θεοὺς.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἄππιος παραδίδεται εἰς τοὺς δη-
μίους ὑπὸ τοῦ Πραίτορος, ἔρχεται δὲ σκυθρωπὸς καὶ
ὁ Σέξτος. Ὁ δὲ Κάρβων ζητεῖ παρὰ τοῦ Πραίτορος
τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς ἀναζήτησιν τῶν χριστια-
νῶν, ὅπερ καὶ γίνεται, ὁ δὲ Ἄππιος φονεύεται ὑπὸ

τῶν δημίων. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Εὐλάμπιος συνδιαλέγεται
μετὰ τῶν θυγατέρων του καὶ διηγεῖται ὅτι εἶδε
κατ' ὄναρ ὅτι αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες του καὶ ὁ
Σέξτος μετεμορφώθησαν εἰς ἀγγέλους, συλλαμβάνε-
ται μετὰ τῶν θυγατέρων του παρὰ τοῦ Κάρβωνος
καὶ ἀπάγεται ἐνώπιον τοῦ Πραίτορος, καθ' ὁδὸν δὲ
ὡς ἐκ θυμάτος ὁ τυφλὸς καὶ χωλὸς γέριον ἰάθη.
Πατὴρ καὶ θυγατέρες ἀρνοῦνται νὰ θύσωσιν· ἐν ᾧ
δ' ἀπειλοῦνται, ἔρχεται ὁ πρὸ ὀλίγου ἀπομακρυν-
θεὶς Σέξτος καὶ μετ' ἐκπλήξεως βλέπει τὴν Εὐγε-
νίαν καὶ τοὺς συγγενεῖς τῆς εἰς τὰς χεῖρας τῶν δη-
μίων· παρεμβαίνει ὅπως τοὺς σώσῃ, ἀλλ' ὁ σκληρὸς
Κάρβων ἀνθίσταται καὶ ὁ Πραίτωρ διατάσσει νὰ
βασανισθῶσιν· ὁ Σέξτος ἀπειλεῖ, παρακαλεῖ τὴν πα-
τέρα του· πλὴν μταιῶς, ὁ ἀμείλικτος Κάρβων ἐ-
πιμένει· ὁ Πραίτωρ συμπαθεῖ χάριν τοῦ υἱοῦ του,
ἀλλ' ὁ Κάρβων τῷ λέγει ὅτι θέλει τὸν κατηγορήσει
δι' ἐγκλημα καθοσιώσεως. Τέλος ὁ Σέξτος ἐργίζεται,
κηρύττεται χριστιανός καὶ κηρυνίζει τὰ εἰδωλα.
Τότε ὁ Κάρβων καθαιρεῖ καὶ φονεύει τὸν Πραίτορα,
γίνεται Πραίτωρ αὐτὸς καὶ παραδίδει εἰς τοὺς δη-
μίους τὸν Σέξτον, τὴν Εὐγενίαν καὶ τοὺς λοιποὺς,
οἵτινες ἥρωϊκῶς ἐδέχθησαν μετὰ πολλὰς βασάνους
τὸν μαρτυρικὸν θάνατον. Ἀλλ' αἰφνὴς γίνεται σει-
σμὸς μεθ' ὑποχθονίων μυκηθμῶν, κεραυνὸς δ' ἐπι-
σκήψας κατακαίει τὸν σκληρὸν Κάρβωνα, καὶ οὕτω
τελευτᾷ τὸ δράμα.

Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ ποίημα τοῦτο· ὁ ποιητὴς
αὐτοῦ φαίνεται ὅτι γινώσκει καλῶς τὴν ἐποχὴν τῶν
πρώτων χριστιανῶν καὶ ὅτι ἠρνήσθη ἐκ βιβλίων
ἐκκλησιαστικῶν πολλὴν ὕλην· ἀλλ' ἐξεταζόμενον
λεπτομερέστερον τὸ ποίημα, φαίνεται ὅτι εἶναι ἀ-
πομίμησης τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους, καὶ οἱ
χαρακτῆρες τῶν ἐν αὐτῷ προσώπων ἀντιστοιχοῦσι
μὲ τὰ πρόσωπα τῆς ἑλληνικῆς τραγωδίας. Ἡ Εὐ-
γενία εἶναι Ἀντιγόνη· ἡ Ἀσπασία, Ἰσμήνη ὁ Σέξτος,
Αἴμων· ὁ Κάρβων, Κρέων· ἀπαντῶνται δὲ καὶ πολ-
λαὶ φράσεις ἐξ ἀρχαίων δραμάτων· ὅταν μάλιστα
ὁ Πραίτωρ Τάτιος γονατίζει ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ του
καὶ τὸν παρακαλεῖ, μᾶς ἐνθυμίζει αὐτολεξεῖ ὁλό-
κληρον χωρίον τῆς Ἑκάτης. Ἐκτὸς τούτων ἔχει καὶ
ἄλλην ἑλλειψιν οὐσιώδη εἰς ποίημα· τὰ ἀντικείμενα
τῶν παραβολῶν δὲν λαμβάνονται παντελῶς ἀνεξ-
άρτητα, ἀλλὰ μὲ τὸν σύνδεσμον τῶν φυσικῶν τῶν
ιδιοτήτων καὶ τῶν ψυχικῶν τῶν διαθέσεων. Ἐχει
προσέτι καὶ τὴν λύσιν Θεοῦ ἐκ μηχανῆς. Ὁ Κάρβων
δὲν ἔπρεπε τόσον εὐκόλως νὰ κεραυνωθῇ, ἀλλὰ καὶ τι
ἄλλο χειρότερον νὰ πάθῃ πρὸς τιμωρίαν τῆς σκλη-
ρότητος αὐτοῦ. Αἱ δὲ ἐν τῇ σκηνῇ γενόμεναι στρε-
βλώσεις καὶ αἱ βάσανοι φέρουσι πρόσκομμα εἰς τὴν
παράστασιν· διότι ἂν ἐκτελεσθῶσι καλῶς ὑπὸ τῶν
ὑποκρινομένων τοὺς δημίους, τὸ δράμα καθίσταται

φρικώδες καὶ οὐχὶ τραγικόν· ἐὰν δὲ κακῶς, προκαλοῦσι τὸν γέλωτα τῶν θεατῶν. ἔχει ὁμῶς ἀφ' ἐτέρου τοῦ ἔργου τοῦτο πολλὰ προτερήματα δι' ὧν διαφέρει ὡς ἐν τῶν καλλιτέρων τοῦ παρόντος διαγωνισμοῦ· ὑπόθεσιν ἐκλεκτὴν ἐντέχνως διεσκευασμένην, περιπετείαν κινούσας τὸ διάφορον, ὁρσκειτικὸν αἶσθημα πολὺ μέχρι τοῦ θαυμασμοῦ ἀνυψούμενον, γλῶσσαν καθάραν, καὶ χαρακτῆρας σαφεῖς καὶ ὁμαλούς. Ἀξιοσημείωτος δὲ εἶναι ἡ ἀρετὴ τῶν δύο θυγατέρων τοῦ Εὐλαμπίου, αἵτινες θνήσκουσιν ἀληθῶς ὡς χριστιαναί, διότι καὶ περ γινώσκουσιν ποῖον αἰσχρὸν καὶ τίνα παρεκίνει τὸν Κάρβωνα νὰ ζητῇ τὸν θάνατον αὐτῶν, οὐδὲν περὶ τούτου λέγεται κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου. Ἄς μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὸ τριακοστὸν πέμπτον καὶ τελευταῖον ποίημα.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΕΝ ΠΕΛΑΓΟΝΙΑ ΣΥΛΛΕΓΕΙΣΑΙ.

Πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐλληνικὸν φιλολογικὸν Σύλλογον.

Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, πλὴν τῶν ἄλλων αἰτίων τῆς φθορᾶς τῶν ἀρχαιοτήτων, πλεῖσται νῦν ἀστόργως καταστρέφονται ὑπὸ τῶν σλαβόγλωσσων τῆς χώρας κατοίκων, οἵτινες, παραρμώμενοι ὑπ' ἀνδρῶν ξένα καὶ ἐκέθρια αὐτοῖς ὑπηρετούντων συμφέροντα, σπεύδουσιν τοῦ κλέους τῆς χώρας ἐκείνης τὰ ἴχνη νὰ ἐξαλείψωσι, διότι ταῦτα τὸν ἐλληνισμὸν αὐτῆς ἀναμιμνήσκουσιν. Ἀλλὰ τὰ ἐρημικὰ ἐκεῖνα μνημεῖα δὲν ἀνήκουσιν εἰς μόνους τοὺς Ἕλληνας, εἶναι κτῆμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης· ὅθεν πάντες οἱ κηδόμενοι τῆς ἐλληνικῆς τέχνης καὶ ἱστορίας καὶ αἱ ἀρχαὶ ἰδίως πρέπει νὰ προνοήσωσι περὶ τῆς σωτηρίας τῶν πολυτίμων ἐκείνων λειψάνων.

Φίλος τις τῆς ἐπιστήμης περισυναγαγὼν αὐτόθι ἐπιγραφικά τινα μνημεῖα ἐπέστειλε πρὸ τινων αὐτὰ ἡμῖν, ἀλλ' οἱ ἀντιγράψαντες ἐστεροῦντο δυστυχῶς τῶν ἀναγκαίων εἰς ἀκριβῆ αὐτῶν ἀντίληψιν γνώσεων· ὅθεν ἡ ἐπανόρθωσις τῶν ἡμαρτημένων καὶ ἐν τῇ ὅπωςδῆποτε παλαιογραφικῇ ἀντιγραφῇ καὶ πρὸ πάντων ἐν τῇ ταχυγραφικῇ, δὲν ἦτο μὲν δυνατόν νὰ γείνη πανταχοῦ ἀσφαλῆς, ἐνισχυτὸν δὲ εἶναι ἀτελὲς ἢ ἀδύνατον. Διὰ τοῦτο συμφέρει νὰ γείνη ταχέως ὅσον οἷόν τε κοινῆς ὁ τρόπος τῆς χαρτοτυπίας, δι' ἧς μόνης, ἐπιμελῶς γινομένης καὶ ἀπάντος ἀνδρὸς ἐπιγραφικοῦ, δύναται τὸ ἐπιγραφικὸν μνη-

μεῖον ἀναλλοίωτον νὰ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τοῦ ἐπιστήμονος.

Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχουσιν αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται, ὡς ἀνακαλυφθεῖσαι ἐν χώρᾳ ἡκιστα ἐξηρευνημένη, εἰ καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτῶν λίαν ὡς πρὸς τὸν ἐλληνισμὸν ἀξιοσπουδάστῳ, εἶναι ἄξιαι ἐκδόσεως· τὸ μὲν ὅπως σωθῶσι, τὸ δὲ ὅπως παράσχωσιν ἀφορμὴν καὶ εἰς ἄλλους δυναμένους νὰ συντελέσωσιν εἰς τήρησιν τοιούτων μνημείων. Διότι ἂν οὐδὲν οὐδὲ τοῦ δεξιωτάτου ζωγράφου ἀπεικόνισμα δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ πλαστικὸν καλλιτέχνημα, ἐπεὶδὴ ὁ ζωγράφος ἰδιὸν τι αἶσθημα ἀποτυποῖ εἰς τὸ ἔργον, ἐπιγραφὴ ὁμῶς ὀρθῶς ἀντιγραφείσα καὶ ἀπολεσθέντος ἐτι τοῦ πρωτοτύπου, ἱκανῶς ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην σώζεται. Κατὰ τὸ παρὸν δὲ δι' ἑλλειψιν χρόνου περιοριζόμεθα εἰς προχείρους μόνον καὶ βραχεῖς σημειώσεις περὶ τῶν ἐκδιδομένων τούτων ἐπιγραφῶν.

Ἐκρίνα τέλος εὐλογον ν' ἀποτείνω αὐτάς εἰς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, ὡς μικρὸν τι δείγμα τῆς ἐμῆς εὐγνωμοσύνης ἀνθ' ὅσης τιμῆς καὶ ὠφελείας προσεβεί εἰς τὸν ἐλληνισμὸν, ὡς πρόθυμον συμβολὴν εἰς τὸν ἐν τῇ φωτεινῇ ταύτῃ ἐπὶ τῇ ἀποταθῆσαυρισμένον πλοῦτον ἐθνικῆς ἐπιστήμης, καὶ ὡς ἀδελφικῆς συμπράξεως καὶ κοινῶν ἀγώνων σύμβολον· πεποισθῶς, ὅτι τὸ μικρὸν τοῦτο δῶρον μακεδονικῶν μνημείων ἐξ Ἀθηνῶν πεμπομένων, δὲν θέλει ἀπαξιώσει εὐμενῶς ν' ἀποδεχθῇ ἡ ἡμετέρα τοῦ Συλλόγου φιλόμυθος ἀρχή.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Ἰουνίου 1870.

Γ. Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ,

μέλος ἐπίτιμον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου.

1

Παρὰ Φιλίππου τοῦ Ποσιδίππου, Ὁρέστου τοῦ Ὁρέστου, Πραμόνου τοῦ Λικίνου, τῶν ἀποκληρωθέντων προέδρων, δόγματος ἀναγραφῇ τῇ II τοῦ Δακίσου μηνός, τοῦ Γ—Μ—Σ ἔτους, τῶν
 3 περὶ Ἀλέξανδρον (ι) Φιλίππου ἐν Δεβρίδῳ πολιταρχῶν συναγαγόντων τὸ βουλευτήριον, καὶ Φίλωνος τοῦ Κόνωνος ποιησαμένου λόγου περὶ Θύεττιου Φίλωνος τοῦ Θείου, καὶ προσαγγεῖλαντος, ὅτι καὶ πρῶτον τὴν ἑαυτοῦ πα-
 40 τρίδα ἐτείμασε μεγάλως καὶ τελευτῶν οὐδὲ τῆς κατὰ τὴν βούλην ταίμας ἡμέλησεν, ἀλλ' ἀφίπσιν αὐτῇ κατὰ διαθήκην Δ', Α Φ, ἐφ' ᾧ ἐκ τῶν κατ' ἐνισχυτῶν ἐξ αὐτῶν γεινομένων τόκων, ἡμέραν ἄγουσα Οὐεττίου Βωλανοῦ ἑορτά-
 45 σιμον, εὐωχῆται τῇ πρὸ δεκατεσσάρων καλανθῶν Νοεμβρίων· ἔδοξεν τῇ Βουλῇ τὴν τοῦ ἀνδρὸς σεμνότητα καὶ βούλησιν